

„Őseink nyomában” területi honismereti pályázat

2016

II. Családban maradt

Felsőtárkányi virágom és gyökereim

Készítette:

Rozsnaki Alexa

6.a osztályos tanuló

Felkészítő tanár:

Katonáné Hajdu Ilona

Balassi Bálint Általános Iskola Tinódi Sebestyén Tagiskola

Eger, 2016

Tartalom

1. Bevezetés.....	2
2. Virágom és gyökereim	3
3. Záró gondolatok	8
4. Felhasznált irodalom	8

<http://magyarhosok.hu/2016.04.26>.

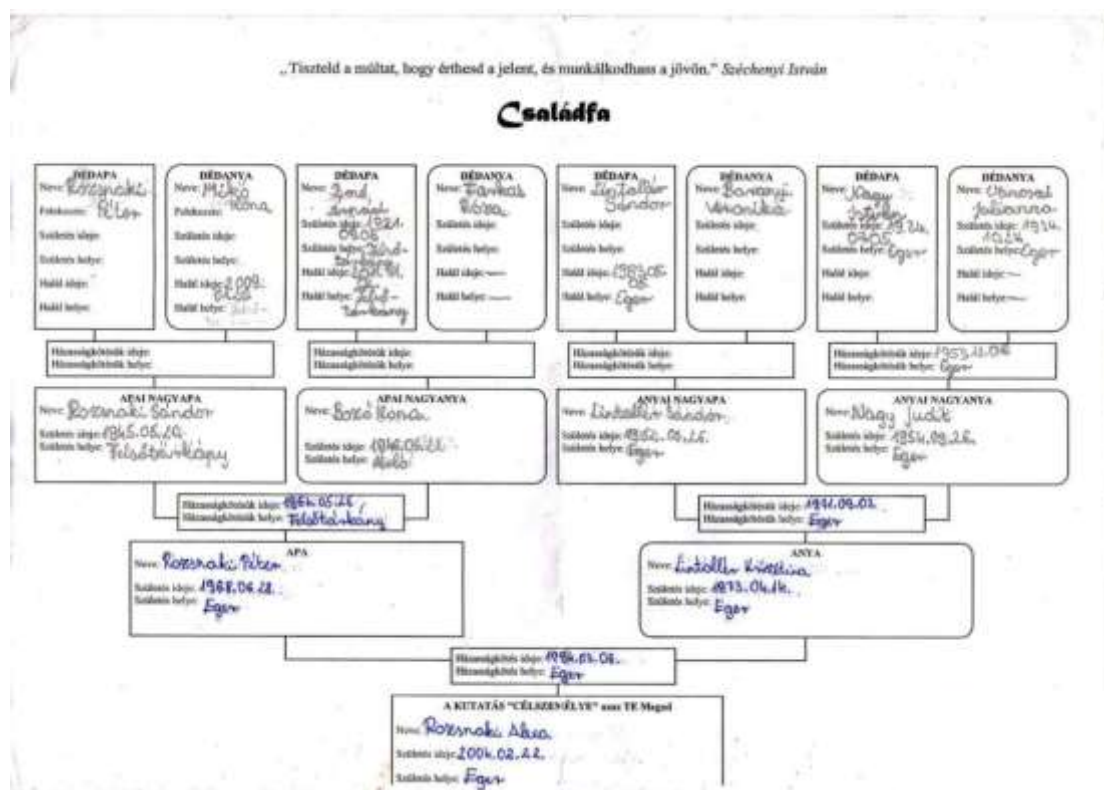
1. Bevezetés

Miért ezt a témát választottam?

Először Felsőtárkányról akartam írni, mert a családom egy része ott él. A szeretett nagymamám is. Imád engem ezért megpróbál minden fortélyt átadni nekem a kertészkedéstől kezdve a sütés-főzésig. Egyik honismereti órámon azt a házi feladatot kaptam, hogy csináljak egy családfát. Mikor megcsináltam a tanár nénim azt mondta, hogy ezt még őrizzem meg, mert még szükségem lesz rá. Mikor meg hallottam, hogy van ez a verseny akkor bevettem magam a papírjaim közé és meg kerestem a családfámat. A kedves tanár nénim, Hajdu Ilona azt mondta, hogy kicsit ássam már bele magam ebbe a témába. Amikor a családfát kutattam érdekes nevekre lettem figyelmes: Bozó, Rozsnaki és megtudtam, hogy neveztek Rozsnyakinak, Rozsnokinak is.

Ismeretgyűjtési módszereim

Empirikusan, családi beszélgetések során gyűjtöttem össze kedves dédapámról és az ükapámról az emlékeket és a saját élményeimre hagyatkoztam. Teoretikusan gyűjtöttem össze ismereteinket a különböző szakkönyvekből, folyóiratokból és az internetről.

2. Virágom és gyökereim

A. Felsőtárkányról, a településről ahonnan apai őseim származnak (röviden)

Felsőtárkány a festői Tárkányi-medencében, a Bükk hegység kapujában, Heves megye északkeleti határán, Egertől 12 km-re fekszik. A községet koszorúként fogja körül a Bükk hegység láncolata, melynek legmagasabb ormai a Bükk-fennsíkot délről szegélyezik.

régen

most

<http://www.felsotarkany.hu/2016.04.04>

Felsőtárkány külterülete 90%-ban erdősséggel borított. Területének nagy része a Bükki Nemzeti Parkhoz tartozik, mely növényfajokban és -társulásokban rendkívül gazdag.

A település első okleveles említése 1261-ből való, Oltarkan, illetve Feltarkan névalakban. A XIV-XV. században két részből tevődött össze a település, Alsó- és Felsőtárkányból.

A középkori Felsőtárkány a mai faluhelytől északra, a kastélykert környékén feküdt. Ezen északi falurészhez tartozó Segedelem-völgyben II. Miklós egri püspök 1330 és 1350 között a kartauzi szerzetesek¹ részére kolostort épített, s nekik adta a régi Felsőtárkányt.

1552-ben a középkori Alsótárkányt is lerombolták a törökök, de ez a településrész 1577-től újraneépült. A török dúlás idején a falu teljesen elpusztult, és 1552 óta romokban van a segedelem-völgyi kartauzi kolostor is.

1634-től a XX. század közepéig az egyház tulajdonába került a falu. A középkorban Feltarkan az egri püspökség birtoka volt, az 1261. évi birtokmegegyezés oklevél tanúsága szerint.

1694-ben népes jobbágyfalu, és ez időben változott a neve véglegesen Felsőtárkányra.

¹ szemléltető, remete szerzetesrend. - Nevük a Grenoble-tól (Fro.) É-ra, kb. 15 km-re lévő *Cartusia/Cartusium* (fr. *Chartreuse*, ol. *Certosa*, német. *Kartause*) nevű völgytől származik. Ide vonult vissza 1084: a ~ alapítója, (Szt) *Brunó* és 6 társa. Szigorú remeteéletet élnek. (<http://lexikon.katolikus.hu/K/karthauziak.html> 2016.04.07)

1750 táján Barkóczy püspök megépíttette a Fourcontrasti kastélyt (Gonduzo nevű kastélyát) az általa Gyönyörvölgynek nevezett kastélykertben, majd a nezerénusok számára kolostort emeltetett. A kolostor romjai még ma is láthatóak a falu északi határában a Barát-réten. Felsőtárkány lélekszáma 1786-ban 862, 1869-ben 1440 fő volt.

1944. december 10-én a község lakói számára véget ért a II. világháború. 1950-ben 17 fővel megalakult a Dózsa Tsz, 1960-tól növekedett meg a tagok létszáma és ekkor már 1000 hektáros területen gazdálkodtak.

1983-ban beindították az általános iskola bővítését és 1984. augusztus 20-ra készült el a beruházás.

1986-ra elkészült a község vezetékes ivóvíz hálózata, 1992-re megépült a vezetékes szennyvíz elvezetés. 1992. decemberében kezdte meg működését a gyógyszertár is. 1993. augusztus 20-án átadásra került a 12 x 24 m-es tornaterem. Az 1992-93-as tanévben bevezették a zeneiskolai képzést. Kiépült a községi gázhálózat.

2008-ban kezdődött el a Református templom építése, amelyet 2009-ben szenteltek fel.

2010-ben került átadásra a felújított Tájház, a felújított, modern öko-óvodává avanszált óvoda és a tóparti rendezvénytér. 2011. május 1-én került átadásra az új községi Faluház.

Nagyon szép és érdekes címere van Felsőtárkánynak, ennek a nagy múltú településnek.

Felsőtárkány címere arannyal keretezett pajzs, mely négyfelé osztott:

- A jobb felső rész kék színű, melyben aranyszínű szarvasbikafej látható,
- alatta fehér színű mezőben középen kék hullámos megtöréssel.
- Bal oldalt fent ezüstsímben "boldogasszony papucs" növény,
- alatta kék színű mezőben középen ezüsthullámos megtöréssel.²

Amit a címer üzen: a település különlegessége a ma már csak kis számban található Boldogasszony papucs nevű védett orchideafajta. Nagyvadban gazdag területein ma is

² <https://magyarcimerek.hu/800-felsotarkany> 2016.04.12.

intenzív erdő- és vadgazdálkodás folyik. Itt található a BNP Oktató Központja is. Turista csalogató a felsőtárkányi-tó, a szikla-forrás, a kis vasút és az Imókői Tábor is. Igaz, ez az egr-i önkormányzaté így ebben a tanévben is itt volt iskolánk Erdei Iskolája.³

B. Felsőtárkányi gyökereim

A dédpapámról

Most éppen az apaiágnak az anyaiágát vizsgáltam meg. Bozó Árpádról van itt szó az én dédpapámról. Ő egy nagyon fiatalos magas, vékony ember volt. Magabiztos, jó kiállással. Egy lánya született, Bozó Ilona az én nagymamám. Amikor az emlékeinkben kutakodtam eszembe jutott, hogy milyen történeteket mesélt nekem. Halványan felsejlik, amikor azt mondta: „Mikor én a Don-kanyarnál jártam...” Túlélte a Don partján 1943 januárjában a szovjetek megsemmisítő ellentámadását. De legalább ekkor szerencse volt az is, hogy nem fagyott meg a -30, -40 fokos, dermesztő hidegben, amely a szétvert magyar sereget legalább annyira megtizedelte, mint a Vörös Hadsereg támadása. Amit a történelem könyvekből megtudtam: A Doni katasztrófa a magyar hadtörténelemben jegyzett legnagyobb vereség volt. A 2. magyar hadsereg anyagi vesztesége 70 százalékos volt, a nehézfegyverzet esetében csaknem minden elveszett. Ami azonban ennél is súlyosabb volt: a katonák és munkaszolgálatosok közül 125-128 ezer főre teszik – a 2. hadsereg közel egyéves keleti hadszíntéri tevékenysége során – az elesett, megsebesült és fogságba esett honvédek és munkaszolgálatosok számát. Közülük 49-50 ezren hunytak el, s közel ugyanennyien sebesültek meg. Úgy 26-27 ezerre tehető azok száma, akik fogságba estek és akik közül kevesen térhettek vissza.

Sajnos már meghalt (2011.11.02.), ezért nem tudtam részletesen kifaggatni a háborús élményeiről. Nagymamám, Bozó Ilona még mindig szomorú, ha az édesapjáról kérdezem. Engem is váratlanul ért a halála. Annyit viszont tudok, hogy a Don-kanyarból épségben hazatért. Azt feltételezem, hogy Don-kanyarból azért tudott élve haza jutni, mert szakács vagy ápoló lehetett. Erre utal az is, hogy mind a mai napig emlékszem mennyire jól főzött

³http://www.felsotarkany.hu/hu/felsotarkanyrol/telepulestortenet_2016.04.02

dédpapám. Szeretnék erről beszélni nyáron a szeretett nagymamámmal és folytatni a család történetének megismerését.

Az üknagypapám

Az alábbi képen Felsőtárkány világháborús emlékműve látható. A hősök nevei közt szerepel Rozsnaki Péter, az üknagypapám neve, erre nagymamám hívta fel erre a figyelmemet. (Érdekességként megjegyezném, hogy az apukámat is róla nevezték el.) Annyit tudunk róla, hogy az első világháborúban hősiessen harcolt. Szeretnék minél többet megtudni róla édesapám segítségével.

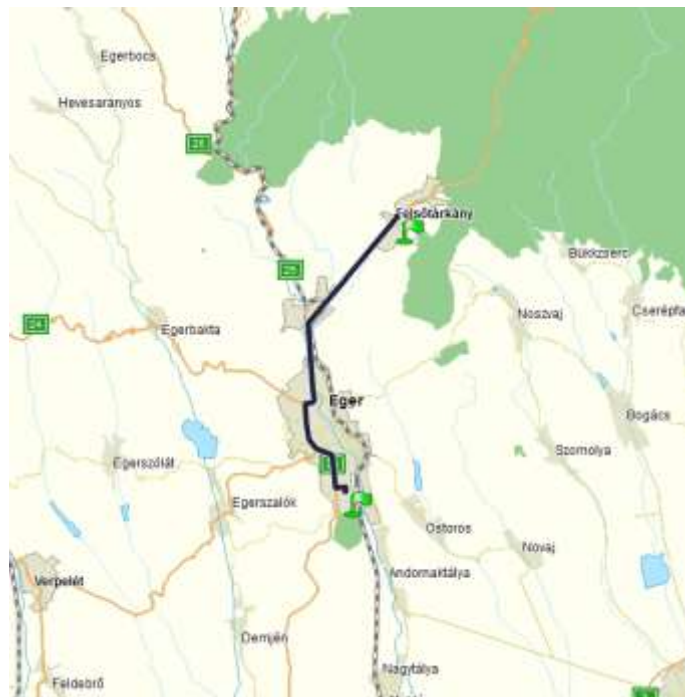

<http://magyarhosok.hu/2016.04.26.>

C. Felsőtárkányi virágom

Ő a nagymamám, neve Bozó Ilona. 1946.05.23.-án született Arlón. Elbeszélése szerint 1-2 éves korában költöztek Felsőtárkányba. Kiskorában nagyon eleven, szőke, fürtös kislány volt. A faluban mindenki szereti kedvessége és a figyelmissége miatt. 1958-ban megismerte a nagypapámat, Rozsnaki Sándort. 1964-ben összeházasodtak, és együtt folytatták a mezőgazdasági munkálatokat és a borászatot.

Mikor én megszülettem elkezdett tanítani. Mellette megtanultam főzni, horgolni, kertészkedni, rengeteget az állatokról, borról-borászatról, mezőgazdaságról. Ezeket annak reményében tanítja, hogy egyszer én és testvérem átvesszük a mezőgazdaságot és a borászatot. Persze szabadidejében nem csak ilyen dolgokra tanít meg, hanem kártyázni (snapszer, zsír), kukorica babát készíteni. A mai napig mindennap tanít vagy mutat valami érdekességet, viszont ma már nem csak ő tanít, hanem már én is tanítom őt a számítógép használatára.

Biciklivel is jó megközelíthető Nagymamám háza, az útvonalterv ezt mutatja

http://www.utvonalterv.hu/Print.ashx?SessionID=96979_2380622_5134837 2016.04.12.

3. Záró gondolatok

Szeretném megköszönni a lehetőséget, hogy megírhattam ezt a kis beszámolót. Tudom, hogy ez még csak a kezdet....

4. Felhasznált irodalom

- <http://magyarhosok.hu/2016.04.26>.
- <http://www.felsotarkany.hu/hu/felsotarkanyrol/telepulestortenet> 2016.04.02
- <http://archiv.magyarso.com/arhiva/2006/08/18/main.php?l=b19.htm> 2016.04.04
- <https://magyarcimerek.hu/800-felsotarkany> 2016.04.12.
- <http://lexikon.katolikus.hu/K/karthauziak.html>
- Családi beszélgetések, emlékek és saját élményeim